

Handläggare
Yasmine Ekman Munir**Till**
Kommunstyrelsen Rotel I

Kontorsytttrande avseende översyn av markvärdet i resursfördelningen för ekonomiskt bistånd

Svar på remiss från kommunstyrelsen Dnr KS 2026/853

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens kontorsytttrande.

Sammanfattning

På uppdrag av stadsledningskontoret har Sweco analyserat stadens resursfördelningsmodell för ekonomiskt bistånd. Syftet har varit att se över en variabel i modellen, i detta fallet markvärdet, och hur det påverkar fördelningen av resurser. Förvaltningen är positiv till att modellerna och de uppgifter som används för att fördela pengar till stadsdelsnämnderna ses över. Förslaget innebär att markvärdena uppdateras till 2022 års nivåer, att markvärdena räknas utan viktning och att attraktivitetsgrupperna minskas från åtta till sex grupper. Antalet hushåll som får ekonomiskt bistånd har ökat något under första halvåret 2026. Det gör det svårt att veta hur kostnaderna kommer att utvecklas. Det nya aktivitetskravet syftar till att stärka den enskildes väg till arbete, studier och egen försörjning. Genom meningsfulla och individuellt anpassade aktiviteter ska långvarigt bidragsberoende och utanförskap motverkas, samtidigt som individens möjligheter att bli självförsörjande stärks. Avslutningsvis anser förvaltningen att det är viktigt att samtliga variabler i resursfördelningsmodellen såsom sysselsättning, inkomst och utbildningsnivå också ses över för att tilldelningen av pengar ska motsvara nämndens behov.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat Swecos förslag ”Översyn av markvärdet för ekonomiskt bistånd år 2026” till samtliga stadsdelsnämnder samt socialnämnden. På grund av den korta remisstiden besvaras remissen från förvaltningen med ett kontorsytttrande till kommunstyrelsen. Remissvaret ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast den 31 augusti 2026.

Ärendet

Stadens budget för ekonomiskt bistånd fördelas till stadsdelsnämnderna genom en resursfördelningsmodell som utgår från variabler som mäter inkomst, utbildningsnivå, sysselsättning och arbetslöshet samt områdets attraktivitet med hänsyn till markvärde, hustyp och juridisk form. Baserat på ovanstående variabler delas befolkningen in i 432 grupper där biståndstagandet i respektive grupp beräknas. För att modellen ska vara så träffsäker som möjligt krävs att modellens ingående variabler ska fånga skillnaden i biståndstagande så korrekt som möjligt. Den variabel som är i fokus för detta ärende är attraktivitetsvariabeln. Attraktivitetsvariabeln är uppbyggd av en kombination av markvärden, juridisk form och hustyp.

Fram till och med budget 2025 har markvärdet från 2013 använts i resursfördelningsmodellen för ekonomiskt bistånd. År 2022 gjordes en översyn av markvärdet och attraktivitetsvariabeln i vilken det konstaterades att indelningen av attraktivitetsvariabeln, som bland annat byggde på markvärden från år 2013, inte längre var relevant då den inte förklarade skillnaderna i biståndstagande på ett korrekt och tillfredställande sätt. Med anledning av förändrade mönster för biståndstagande bidrog översynen även till att en ny indelning för attraktivitetsvariabeln togs fram. Den nya indelningen användes för första gången i budget 2026 och baseras på analyser av budget 2023 och markvärde från 2019. Mönstret för biståndstagare har därefter förändrats och den indelning av grupper som bedömdes som den mest relevanta i översynen 2022 bedöms inte längre som den mest ändamålsenliga.

På uppdrag av stadsledningskontoret har Sweco analyserat resursfördelningsmodellen för ekonomiskt bistånd. Syftet har varit att utreda hur en förändring av markvärdet, som är en del i attraktivitetsvariabeln, påverkar resursfördelningsmodellen. Inom ramen för uppdraget har Sweco sett över om modellen kan behöva uppdateras ytterligare med de senast tillgängliga markvärdena från 2022. Översynen har huvudsakligen fokuserat på framtagande av ny indelning av attraktivitetsvariabeln och vilken effekt förändringen får för stadsdelsnämnderna.

Swecos översyn har resulterat i att de föreslår att markvärdet ändras till det senast tillgängliga värdet vilket är markvärdena från år 2022. I beräkningarna av markvärde föreslås att staden frångår att använda viktade markvärden och övergår till oviktade. Att ta hänsyn till viktade markvärden ger en ökad administration och komplexitet vilket Sweco bedömer inte tillför tillräcklig nytta då effekten av viktningen är marginell. Sweco föreslår även att

attraktivitetsgrupperna minskar från nuvarande åtta till sex grupper vilket medför att antalet grupper som befolkningen delas in i minskar från 432 till 324. Detta bedöms leda till att modellen blir mer robust, mindre svängningar mellan åren och med mindre risk för slumpmässiga skillnader.

Påverkan på stadsdelsnämndens budget

Det nya modellförslaget resulterar i en omfördelning av resurser på upp till 6,5 miljoner kronor vilket påverkar stadsdelsnämnderna olika. För Järva förväntas resurstilldelningen för området ekonomiskt bistånd bli två miljoner kronor lägre i budgeten för 2027. Då resursfördelningsmodellen för ekonomiskt bistånd även används för verksamhetsområde arbetsmarknadsåtgärder påverkas även fördelningen av budget till stadsdelsnämnderna för det verksamhetsområdet. För Järva förväntas även resurstilldelningen för området arbetsmarknadsåtgärder minska i budgeten för 2027.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ och familjeomsorg i samarbete med ekonomiavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till att modellerna och de variabler som används för att fördela pengar till stadsdelsnämnden revideras. Genom att säkerställa att modellerna bygger på relevanta och aktuella variabler kan fördelningen i ännu större utsträckning spegla stadsdelsnämndernas faktiska behov och därmed bidra till en mer träffsäker och ändamålsenlig resursfördelning.

Antalet hushåll med ekonomiskt bistånd i Järva stadsdelsnämndsområde har ökat något från 1 690 hushåll i genomsnitt per månad januari – juni 2025 till 1 715 hushåll samma period 2026. Ökningen skapar en osäkerhet kring den fortsatta kostnadsutvecklingen och kan påverka budgeten om trenden fortsätter. Införandet av aktivitetskravet den 1 juli 2026 syftar till att stärka den enskildes väg till arbete, studier och egen försörjning. Genom meningsfulla och individuellt anpassade aktiviteter ska långvarigt bidragsberoende och utanförskap motverkas, samtidigt som individens möjligheter att bli självförsörjande stärks.

Avslutningsvis anser förvaltningen att det är viktigt att samtliga variabler i resursfördelningsmodellen såsom sysselsättning, inkomst och utbildningsnivå också ses över för att budgettilldelningen ska motsvara nämndens behov.

Toni Mellblom
Stadsdelsdirektör
Järva stadsdelsförvaltning

Susanna Juvas Hagbjörk
Avdelningschef
Järva stadsdelsförvaltning

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Toni Mellblom, Stadsdelsdirektör	2026-08-31
Susanna Juvas Hagbjörk, Avdelningschef	2026-08-31